

HUIS VAN DE
EUROPESE GESCHIEDENIS

Vragen en antwoorden *over het project*

Waarom een Huis van de Europese geschiedenis?

De manier waarop Europese landen worden georganiseerd en bestuurd is grondig gewijzigd gedurende het decennialange proces waarin de Europese Unie vorm kreeg. Tot dusver bestond er echter geen museum waarin dit proces in een ruimere historische en verklarende context wordt geplaatst, en waarin de uiteenlopende ervaringen van verschillende Europese landen en volkeren worden samengebracht en naast elkaar geplaatst.

De generatie die de tragedies van de twintigste eeuw heeft meegemaakt en vervolgens de Europese Gemeenschappen heeft opgericht, is aan het verdwijnen. Daarom is het nu tijd om de ontwikkeling van de Europese integratie op een begrijpelijke manier aan een breder publiek te vertellen, en tevens een verklaring te geven voor de belangrijkste historische ontwikkelingen, onderliggende krachten en doelstellingen, zodat toekomstige generaties kunnen begrijpen hoe en waarom de hedendaagse Unie zich op deze manier en in deze tijd ontwikkeld heeft. Juist in tijden van crisis is het belangrijk om een besef van cultureel erfgoed te ontwikkelen en aan te scherpen, en om niet te vergeten dat vreedzame samenwerking geen vanzelfsprekendheid is.

Het Europees Parlement heeft daarom het Huis van de Europese geschiedenis opgericht waar burgers de kans krijgen om na te denken over dit historisch proces en over de betekenis van de geschiedenis voor het heden. Het Parlement denkt dat het museum kan fungeren als plaats voor debat, waar hedendaagse situaties worden verklaard aan de hand van gebeurtenissen uit het verleden.

Welke principes liggen ten grondslag aan het project?

Vanaf het begin waren de drijvende krachten achter het project de wens om kennis van de Europese geschiedenis te bevorderen en mensen op een open en inspirerende manier bewust te maken van de uiteenlopende herinneringen binnen Europa. Voorwaarden daartoe waren academische onafhankelijkheid en een internationale samenstelling van het projectteam. Specifiek voor dit project is een team historici en professionals uit de museumwereld aangeworven die afkomstig zijn uit heel Europa. Het team heeft de tentoonstellingen ontwikkeld en er daarbij voor gezorgd dat de diversiteit van de Europese geschiedenis en van de interpretaties ervan eerlijk weerspiegeld worden.

Een adviesraad op hoog niveau (het academisch comité) waarin internationaal vermaarde historici en museologen zitting hebben, heeft erop toegezien dat de tentoonstellingen in wetenschappelijk opzicht nauwkeurig en relevant zijn.

Waar bevindt zich het Huis van de Europese geschiedenis?

Het Huis van de Europese geschiedenis bevindt zich in het Eastmangebouw in het Leopoldpark, dicht bij de Europese instellingen. Het Eastmangebouw is gebouwd in 1934-1935 om een tandheelkundige kliniek voor kansarme kinderen te huisvesten, en is gefinancierd met een gift van de Amerikaanse zakenman George Eastman, de uitvinder van de Kodakcamera. In 2009 werd een architectuurwedstrijd uitgeschreven om dit gebouw te verbouwen die werd gewonnen door een groep, bestaande uit Chaix & Morel et Associés uit Frankrijk, JSWD Architecten uit Duitsland en TPF uit België. Hun plannen omvatten renovatie van de gevels, waarbij de historische uitstraling het gebouw behouden blijft, alsmede een moderne uitbouw op het oorspronkelijke binnenhof en op het dak.

Hoe heeft het project zich ontwikkeld?

Het idee om een Huis van de Europese geschiedenis op te richten werd in 2007 geopperd door Hans-Gert Pöttering tijdens zijn inaugurele rede als voorzitter van het Europees Parlement. Het jaar daarop heeft een comité van gerenommeerde historici en museologen uit diverse Europese landen een eerste concept opgesteld: 'The Conceptual Basis for a House of European History'. Het Huis van de Europese geschiedenis werd voorgesteld als een modern centrum voor tentoonstellingen, documentatie en informatie, waarin de nieuwste museologische ontwikkelingen tot uitdrukking komen.

Vanaf januari 2011 werd een academisch projectteam aangeworven. Dit team, afkomstig uit heel Europa, werkte stap voor stap de visie en de doelstelling van het nieuwe museum uit, alsmede de verhaallijn van de permanente tentoonstelling. Het team was actief op verschillende terreinen, zoals bezoekersbeleid, tijdelijke tentoonstellingen en collectiebeleid. Het team werd bij zijn werk geadviseerd door het academisch comité, dat vervolgens het resultaat goedkeurde. Het Bureau (President en 14 vice-Presidenten) van het Europees Parlement keurde alle belangrijke besluiten goed.

Welk verhaal wordt in het museum verteld?

De permanente tentoonstelling concentreert zich op de belangrijkste verschijnselen en processen die bepalend waren voor het hedendaagse Europa. De diversiteit van de ervaringen, het bewustzijn en de interpretatie van deze ontwikkelingen worden benadrukt.

In de permanente tentoonstelling van het Huis van de Europese geschiedenis worden geen afzonderlijke verhalen van Europese landen en regio's verteld. In plaats daarvan ligt de nadruk op Europese verschijnselen. Daartoe heeft het academisch projectteam drie criteria vastgesteld: de gebeurtenis of het idee moet zijn oorsprong hebben in Europa, moet zich over heel Europa hebben uitgebreid en moet in onze tijd nog steeds relevant zijn. Op grond van deze criteria heeft het projectteam zes thema's geselecteerd met een groot aantal onderwerpen en deelonderwerpen. Hier en daar treedt de permanente tentoonstelling ook buiten de grenzen van Europa.

De Europese geschiedenis is wellicht complex, divers en gefragmenteerd, maar omvat legio gemeenschappelijke kenmerken en ervaringen die op grote schaal gedeeld worden. Het doel van de permanente tentoonstelling is een aantal daarvan te tonen. De tentoonstelling begint met de oud-Griekse mythe 'Europa en de stier' en de veranderende interpretaties ervan. Dan worden de belangrijkste aspecten van het Europees erfgoed uitgelicht, die Europa in grote mate hebben gevormd en waarvan de gevolgen tot op de dag van vandaag voelbaar zijn.

Is het doel van het Huis van de Europese geschiedenis het creëren van een Europese identiteit?

Het begrip 'identiteit' geldt binnen de cultuurstudies als één van de meest omstreden begrippen. Het begrip heeft in samenhang met de activiteiten van musea een breed scala aan literatuur en beschouwingen gegenereerd. Er bestaat geen algemeen aanvaarde definitie van het begrip 'Europese identiteit'. Het begrip is te reductionistisch en te statisch om als uitgangspunt voor het Huis van de Europese geschiedenis te dienen. Wanneer het Huis een vastomlijnd concept van de Europese identiteit zou presenteren, wordt iedere discussie onmogelijk en komt er geen veelzijdig gesprek op gang over deze uiterst interessante kwestie. Het Huis van de Europese geschiedenis geeft geen kant en klare antwoorden maar wakkert het publieke debat over het Europees geheugen en bewustzijn aan.

Vervangt het Huis van de Europese geschiedenis de nationale geschiedschrijving?

Het Huis van de Europese geschiedenis is geen simpele optelsom van nationale geschiedschrijving en wil net zo min de nationale geschiedschrijving vervangen. Het Huis van de Europese geschiedenis is een reservoir van Europese herinneringen waarin ervaringen en interpretaties in al hun diversiteit, contrasten en tegenstrijdigheden zijn samengebracht. De presentatie van de geschiedenis zal eerder complex dan uniform zijn, meer gedifferentieerd dan homogeen, kritisch in plaats van bevestigend, maar focust op het ontstaan van de Europese Gemeenschap.

In welke tijd begint het verhaal?

In de permanente tentoonstelling van het Huis van de Europese geschiedenis, het kernpunt van het nieuwe museum, staat de Europese geschiedenis van de negentiende eeuw tot het heden centraal. In sommige delen gaat de presentatie verder terug in de geschiedenis, namelijk tot de oudheid en de Middeleeuwen, zodat fundamentele kenmerken van de Europese cultuur en beschaving verklaard kunnen worden en bezoekers zich een beter begrip kunnen vormen van het heden en de toekomst.

De permanente tentoonstelling begint met de mythe van Europa, de veranderende geografische concepten in de loop van de geschiedenis en een beschouwing over de vraag wat Europees erfgoed is. In de tentoonstelling staat de Europese geschiedenis van de negentiende en twintigste eeuw centraal, met speciale aandacht voor de geschiedenis van de Europese integratie.

Bestaat er een risico op overlap met het reeds bestaande Parlementarium (het bezoekerscentrum van het Europees Parlement), waar eveneens de geschiedenis van de Europese integratie wordt getoond?

In het Parlementarium of het bezoekerscentrum van het Europees Parlement staan de rol, de werking en de activiteiten van het Europees Parlement centraal. Het Huis van de Europese geschiedenis daarentegen is een museum over de Europese geschiedenis in de meest ruime zin van het woord. De onderwerpen van deze twee instellingen zijn verschillend en de instellingen hanteren heel verschillende kaders, doelstellingen en instrumenten. Het Huis van de Europese geschiedenis benadert de geschiedenis veel breder en plaatst objecten als getuigenissen van de geschiedenis in het middelpunt van de belangstelling – het gaat hier immers om een museum. De twee projecten vullen elkaar aan.